

Drodzy Rodzice i Dzieci!

W tym tygodniu będziemy identyfikować i nazywać uczucia oraz emocje towarzyszące podczas różnych aktywności.

TEMAT TYGODNIA: WRAŻENIA I UCZUCIA

Propozycje zadań na poniedziałek: **UCZYMY SIĘ WYRAŻAĆ EMOCJE**

1. Proszę przeczytać dziecku opowiadanie psychologa Macieja Bennewicza pt. „Wrażenia i emocje”. Zachęcić dziecko do uważnego słuchania i zwrócenia uwagi na to, jakie zdarzenie wywołało rozmowę o uczuciach.

Wrażenia i uczucia

- Co się stało? - spytał wujek Alfred.

- Na klatce schodowej zgasło światło – odpowiedziała babcia. - Adaś bardzo się przestraszył, ponieważ nie mogliśmy znaleźć włącznika. Najpierw upadła mi siatka z zakupami, potem Dragon się wyrwał i pobiegł na parter. W końcu torebka i jej cała zawartość wraz z kluczami wysypała się na schody. Zdaje się, że w tym całym zamieszaniu Ada też się nieźle wystraszyła.

Wujek spojrzał najpierw na Adama, a potem na Adę. Rzeczywiście oboje mieli nietęgą minę. Adam spoglądał na czubki butów, jakby zauważył tam coś bardzo ciekawego. Ada natomiast wierciła się niespokojnie.

- Nie lubię ciemności – stwierdził Adam po chwili.

- Ja też nie lubię – zawtórowała mu Ada.

- Co takiego jest w ciemności, że jej nie lubicie? - spytał wujek Alfred.

- Nie lubię ciemności, bo wtedy nic nie widać – stwierdził Adaś po dłuższej chwili milczenia.

A ty, dlaczego nie lubisz ciemności? - Wujek zwrócił się do Ady.

- Bo nic nie widać, tak jak powiedział Adam. A oprócz tego w ciemności jest pełno strachów.

- Strachów? - zdziwił się Alfred.

- No tak – odpowiedziała Ada. - Nie wiadomo, co w ciemności czyha. Z różnych dziur i kątów mogą wyleźć wstrętne lica.

- W takim razie nie ma innego wyjścia, musimy zrobić bardzo ważny eksperyment – zarządził Alfred.

Po chwili na środku salonu stało sześć krzeseł, szczelnie opatulonych czterema kocami w taki sposób, że powstał długi i ciemny tunel. Wujek ze swojego plecaka wyjął latarkę i powiedział:

- W tunelu, który zbudowaliśmy z koców, jest ciemno, prawda? - Wszyscy wraz z babcią przytaknęli głowami. Wujek kontynuował: - Ale w salonie jest jasno. Jak powstała ciemność?

- Z koców? - spytała Ada.

- Z krzeseł? - dodał Adam.

- Oczywiście, ciemność powstała z koców i krzeseł. Sami zrobiliśmy ciemny korytarz! - zakrzyknął Alfred, zapalił latarkę i dał nura do tunelu. Po chwili był po drugiej stronie salonu, uśmiechnięty wymachiwał włączoną latarką. - Kto następny da nura w ciemność? Oczywiście należy mieć zapaloną latarkę!

Ada podbiegła do Alfreda i podobnie jak on przed momentem zanurkowała pod kocami. Po chwili była po drugiej stronie salonu, szczęśliwa i dumna. Eksperyment powtórzyła babcia, za nią pies Dragon i na końcu, trochę się ociągając – Adam.

- W takim razie czas na drugi eksperyment: przejście przez tunel z latarką w ręce, ale wyłączoną. W każdej chwili można ją włączyć i ciemność zniknie. Można jednak przejść ciemny przesmyk bez włączania latarki. Na końcu i tak jest jasno.

Po chwili wszyscy odważnie zaliczyli nowy eksperyment. Trzecia próba była najtrudniejsza: przejście przez tunel bez latarki. Wujek Alfred wymyślił jednak jeszcze coś dziwniejszego. Gdy Ada jako druga przechodziła przez tunel na czworakach w całkowitej ciemności i to bez latarki, wujek zerwał środkowy koc i zakrzyknął:

- Ta dam! Stała się jasność!

- Już wiem – zawołał Adam. Ciemność to nie tylko koce i krzesła. Ciemność to brak światła. W ciemności wszystko jest takie samo, tylko brakuje światła. Kocami odgradziliśmy się od światła w pokoju!

- W takim razie czego się bałeś? - spytał wujek.

- W takim razie bałem się tego, czego nie widziałem.

- A ja bałam się tego, co sobie wyobrażałam – stwierdziła Ada.

- Stąd powiedzenie, że strach ma wielkie oczy, gdyż oczy robią się szerokie, gdy sobie wyobrażamy coś okropnego albo gdy nie znamy prawdy – powiedziała babcia.

- Co w takim razie robić w przyszłości, gdy się czegoś boimy? - spytał wujek.

- Nosić latarkę? - zastanawiał się Adam, drapiąc się po głowie.

- A może ciągle zrywać koce, żeby nie było ciemno – stwierdziła Ada, lecz po chwili dodała: - Ale tak się nie da. Koce to był eksperyment, a normalnie jest ciemno i już, strasznie i tyle.

- Już wiem – ucieszył się Adam – kiedy przychodzi strach, warto spytać kogoś dorosłego, co się stało.

- Znakomicie – przytaknął wujek.

- Można też spytać czy to, czego się boimy, na pewno jest groźne, czy tylko tak nam się wydaje? - uzupełniła Ada.

- Racja – ucieszył się wujek.

- Wujku, a jak coś jest takie nie wiadomo jakie i bardzo trudno o tym opowiedzieć, bo nie wiadomo, co to jest, to co wtedy? - spytał Adam.

- W takim razie kolejny eksperyment przed nami. Nauczymy się, co robić, gdy coś jest nie wiadomo jakie.

Wujek i babcia na chwilę zniknęli i kiedy znowu pojawili się w pokoju, oboje mieli pomalowane twarze.

- Co czujesz, kiedy teraz na mnie patrzysz? - spytał wujek i dotknął palcem serduszka Ady.

- Jest mi trochę smutno – odpowiedziała niepewnie.

- I robi się jakby szaro i troszkę groźnie – dodał Adam. - Wyglądasz, wujku, jak ktoś zupełnie inny. Zawsze jesteś taki wesoły, a teraz wydajesz się poważny. Trochę jak wampir z filmów albo niebezpieczny złodziej.

- W takim razie opiszcie dokładnie, co widać na mojej twarzy – powiedział Alfred.

- Masz ciemno umalowane oczy i spuszczone kąciki ust – odpowiedziała Ada.

- Na czole masz ciemną zmarszczkę i zrobiłeś takie bardzo poważne oczy, jakbyś złościł się albo raczej zmartwił – uzupełnił Adam.

Wujek zrobił sobie zdjęcie telefonem i stał makijaż.

- Znakomicie – stwierdził. - Moja twarz wyrażała smutek i żal. Można również powiedzieć, że widać było powagę, skupienie, zmartwienie, a nawet trochę grozy. Uczucia ludzi doskonale widać na ich twarzach. Wystarczy przez moment się przypatrzeć, a potem zapytać siebie samego: co czuję? Wtedy najczęściej ani trochę się nie mylimy. Odpowiedź przychodzi sama. Wystarczy opisać słowami to, co się czuje, gdy patrzy się na twarz drugiego człowieka, i już wiadomo, jakie uczucia w nas budzi oraz jakie przekazuje. Użyliśmy z babcią farb i kosmetyków, żeby podkreślić rysy twarzy i uczucia, lecz na co dzień i bez tego widać, co wyrażają twarze ludzi dorosłych i dzieci. Wystarczy uważnie się przyjrzeć. A teraz kolej na babcię. Opiszcie, co czujecie, gdy na nią patrzycie.

- Ja czuję zdziwienie i jakby babcia troszeczkę się wygłupiała. - Ada przekrzywiła główkę, uważnie przyglądając się twarzy babci.

- Czuję, że babcia zaraz powie coś śmiesznego – stwierdził Adam. - I jeszcze, że za chwilę zacznie skakać albo wariować po całym mieszkaniu.

- Świetnie – ucieszyła się babcia. - Moja mina wyrażała rozbawienie, wesołość, może trochę szaleństwa, ochotę do zabawy i płatania figli.

- Super – pochwalił spostrzegawczość dzieci wujek. - I tym razem opiszcie, co widać na twarzy babci – zachęcił.

- Jedna brew babci jest podniesiona, a druga trochę w bok, usta są wymalowane do góry. - Adam starał się precyzyjnie opisać minę babci. - Policzki są różowe, a włosy trochę rozwichrzone – dodał.

- Oprócz tego babcia kilka razy zamrugała i zrobiła taką minę, jakby miała ochotę opowiedzieć dowcip. - stwierdziła Ada.

- Nauczyciście się opisywać i wyrażać uczucia, brawo – powiedział Alfred.

Zabawa trwała do późnego wieczoru. W końcu role się odwróciły i tym razem Ada i Adam zaczęli – z pomocą mamy Adama – malować twarze, by uwydatnić różne emocje. Babcia, wujek, a potem również mama Ady zgadywali, co wyrażają kolejne miny i makijaże. Były tam przyjemne uczucia, takie jak: radość, podekscytowanie i duma, oraz te nieprzyjemne, na przykład: złość, rozdrażnienie i obraza. Pod koniec pojawiły się nawet bardzo trudne, jak: tajemniczość, zdziwienie i zmęczenie.

Dzieci na zmianę z dorosłymi pokazywały kolejne uczucia, wyrażając je makijażem, odpowiednimi minami, ruchami i całym ciałem. Tym sposobem wymyślili nowe kalambury. Zamiast zgadywania filmów lub znanych postaci odgadywali uczucia.

Wujek stwierdził, że wszyscy na co dzień gramy w podobne kalambury, bo przecież wystarczy chwila uwagi, by dostrzec, że koleżance jest smutno, że komuś wyrządziliśmy przykrość głupim żartem lub szturchaniem albo że kolega jest dumny, że wykonał zadanie. Widać, że inny kolega potrzebuje pomocy, a jeszcze inny – świętego spokoju, bo źle się czuje. Wystarczy uważnie się przyglądać koleżankom i kolegom, mamie i tacie, znajomym i krewnym, by poczuć, co z tego przyglądania wynika, jakie pojawia się uczucie. I już wiadomo!

*Strach ma wielkie oczy,
Więc z latarką warto skoczyć
Prosto w paszczę ciemnej dziury,
Żeby dostrzec, że kot bury.
W kącie zdawał się potworem,
Co ma ślepią niby zmora.
A tymczasem mała kicia
Łapką bierze się do mycia.*

*Bo ma pyszczek oprószony
Okruchami żółtej słomy.*

2. Rozmowa z dzieckiem w oparciu o treść wysłuchanego opowiadania. Dziecko odpowiada na pytania:

- Jakie zdarzenie wywołało rozmowę o uczuciach?
- W jaki sposób wujek Alfred pokazał dzieciom, że najbardziej boimy się tego, czego nie znamy?
- Jak babcia i wujek pokazali dzieciom, co zrobić, gdy nie wiemy, jak się czują osoby, z którymi przebywamy?
- Jak wyglądają osoby wesołe?
- Jak wyglądają osoby smutne?
- Jak wygląda twarz osoby zdenerwowanej?
- Czy zdarzają się takie sytuacje, że możemy się pomylić, bo ktoś nietypowo wyraża swoje emocje?

3. Zabawa ruchowa „Taniec szczęścia”

Proszę dać dziecku chustkę (może być chustka – apaszka) i włączyć skoczną, radosną, dowolną muzykę. Dziecko wykonuje swobodny (radosny) taniec z chustą, przedstawiając jak bardzo jest szczęśliwe.

4. Praca plastyczna z wykorzystaniem farb „ Moje emocje”

Zadaniem dziecka jest namalowanie swojego nastroju, przedstawienie chwili, gdy było szczęśliwe lub smutne.

5. Zabawa z lusterkiem.

Proszę dać dziecku lusterko. Polecenia dla dziecka:

Pokaż, jak wygląda twoja buzia:

- gdy jesteś szczęśliwy, radosny,
- jak się złościś,
- gdy się boisz,
- kiedy jesteś smutny.

Pokaż jak się czujesz gdy:

- rodzice cię chwala,

- ktoś sprawi ci przykrość,
- jesteś głodny,
- dostaniesz prezent,
- ktoś przyłapie cię na kłamstwie,
- boli cię ząb,
- boisz się dużego psa,
- teraz.

Proszę usiąść naprzeciwko dziecka, zadaniem dziecka jest „powtórzenie” miny rodzica (lustrzane odbicie).

6. Ćwiczenia ortofoniczne „ Śmiejemy się”

Kiedy gra dowolna muzyka, dziecko chodzi po pokoju. Gdy muzyka milknie, rodzic woła: ho, ho, ho – dziecko odpowiada hi, hi, hi. Powtarzamy – dziecko odpowiada ha, ha, ha.

7. Karty pracy.

POŁĄCZ TWARZE DZIECI Z ODPOWIEDNIMI EMOTIKONAMI.

radosny

zdenerwowany

spokojny

przygnębiony

zła

zawstydzona

przestraszona

zazdrosna

zmartwiona

RADOŚĆ

